

Realizácia sanačných prác na nelegálnych skládkach v obci Ruská

ŠTÚDIA

Michalovce, Máj 2018
Vypracoval: Ing. Renáta Gorášová

OBSAH

1. Základné údaje

2. Zhodnotenie súčasného stavu

- 2.1 Druh, množstvo a zdroj komunálnych odpadov
- 2.2 Nakladanie s odpadmi v obci
- 2.3 Triedený zber komunálnych odpadov
- 2.4 Charakteristika lokalít s nezákonne umiestneným odpadom

3. Stručný popis aktivít na odstránenie nezákonne umiestneného odpadu

- 3.1 Popis aktivít na jednotlivých lokalitách s nezákonne uloženým odpadom
- 3.2 Súlad aktivít s POH SR, POH Košického kraja a POH obce

4. Opis budúceho využitia územia a opatrenia na elimináciu miest s nezákonne umiestneným odpadom v budúcnosti

- 4.1 Opis budúceho využitia územia na jednotlivých lokalitách po odstránení nezákonne uloženého odpadu

5. Prínosy projektu a dopad na ďalší rozvoj regiónu

6. Záver

ÚVOD

V obci Ruská ako aj v iných obciach na Slovensku je už dlhodobým problémom nezákonne uložený odpad, tzv. čierne skládky. S množstvom nezákonne umiestneného odpadu sa stretávame denne, a to najmä na okrajoch miest a dedín, v korytách potokov či riek, v lesoch, alebo aj priamo v obciach. Obec každoročne vynakladá nemalé prostriedky na ich odstránenie, avšak všeobecným javom je, že v krátkom čase po vyčistení územia a odvezení odpadov sa čierna skládka znovu vytvorí.

Aj napriek tomu, že vytvárať nelegálne skládky odpadov je zakázané hneď viacerými zákonmi (zákon č. 223/2001 Z. z. o odpadoch, zákon č. 364/2004 Z. z. o vodách, zákone NR SR č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy...), ich počet sa v posledných rokoch nezmenšil.

Čierne skládky odpadov sú pritom nielen estetickým problémom, ale predstavujú taktiež potenciálne nebezpečenstvo pre zdravie ľudí a životné prostredie. Nesprávne uložený odpad znečisťuje povrchové i podzemné vody, okolitú pôdu a taktiež vo významnej miere podporuje rozmnožovanie parazitov prenášajúcich rôzne nebezpečné infekcie.

Najefektívnejším riešením ako z ekologického tak aj ekonomického hľadiska je predchádzať vzniku nezákonných skládok, ako pristupovať k odstráneniu už vzniknutých. Aj preto je nezákonné umiestňovanie odpadu nielen otázkou environmentálnou, ale aj otázkou spoločenskou. Po odstránení akejkoľvek environmentálnej záťaže je pre obce absolútne nevyhnutné súčasne so sanáciou divokej skládky zaviesť konkrétne opatrenia zamerané na predchádzanie vzniku nových záťaží, a to hlavne opatrenia v oblasti zlepšovania povedomia a informovanosti občanov, ako aj celkového procesu odpadového hospodárstva obce (ako napr. výška poplatkov, systém triedenia odpadov atď.)

Štúdia miest s nezákonne umiestneným odpadom v katastri obce Ruská je spracovaná na základe skutočností zisteného súčasného stavu a je v súlade s programom o odpadoch. Ďalej je v súlade so zákonom NR SR č. 223/2001 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Táto štúdia opisuje základné údaje o obci, nakladanie s odpadmi v obci vrátane systému separovaného zberu odpadov, popis lokalít s nezákonne uloženým odpadom, spôsob sanácie miest s nezákonne uloženým odpadom a dopad projektu na ďalší rozvoj regiónu.

1. Základné údaje

Názov projektu:	Realizácia sanačných prác na nelegálnych skládkach v obci Ruská
Investor:	Obec Ruská, Ruská 61, 076 77 Ruská, IČO 00331881
Starostka:	Erika Lakatošová
Kraj:	Košický
Okres:	Michalovce
Miesto:	Kataster obce Ruská
Projektant:	Ing. Renáta Gorasová
Stupeň projektu:	Relevantná štúdia opisujúca činnosť, na ktorú sa nevyžaduje stavebné povolenie

2. Charakteristika súčasného stavu

2.1 Vznik a nakladanie s odpadmi na území obce

Ruská leží v južnej časti Východoslovenskej nížiny a nánosovom vale, juhovýchodne od mesta Veľké Kapušany, blízko štátnej hranici s Ukrajinou v nadmorskej výške 103 m, ktorá je súčasťou Zemplínskeho regiónu. Celková rozloha katastra Ruská je 1 190 ha. V obci žije 612 obyvateľov. V katastri obce sa nachádzajú dve skládky s nezákonne umiestneným odpadom. Prvá skládka vznikla na západnej strane obce na pozemku registra KN-C s parcelným číslom 190/2 katastrálneho územia Ruská, druh pozemku ostatná plocha na mieste, kde v minulosti stál bytový dom so šiestimi bytovými jednotkami. Druhá skládka sa nachádza na východnej strane obce na pozemku registra KN-C s parcelným číslom 315/2 katastrálneho územia Ruská, druh pozemku orná pôda o výmere na mieste, kde v minulosti stála budova obecného mlynu.

2.2 Nakladanie s odpadmi v obci

Obec vyprodukuje v priemere za rok približne 50t odpadu. Vývoz odpadu zabezpečuje firma FÚRA, s.r.o. na riadenú skládku. Tuhý komunálny odpad sa z obce vyváža v pravidelných dvojtýždňových intervaloch. Odpad sa vyváža z plastových nádob. Celá produkcia zmesového komunálneho odpadu (katalógové č. 20 03 01), objemného odpadu (katalógové č. 20 03 07) a drobné stavebné odpady (katalógové č. 17 09 04) je zhodnocovaná a odvážaná firmou FÚRA, s.r.o. SNP 77, Rozhanovce, s ktorou Obec Ruská má uzatvorenú Zmluvu o poskytovaní služieb v oblasti nakladania s odpadmi. Odvážený odpad je prevažne zmesový komunálny a odpad z domácností. Na území obce Ruská nebol doposiaľ zriadený zberný dvor, preto firma FÚRA s.r.o. Rozhanovce vykonávajú 1x mesačne separovaný zvoz vytriedeného odpadu, ktorý obyvatelia obce triedia do farebných vriec podľa druhu odpadu .

Zneškodňovanie odpadov pre obec zabezpečuje firma na riadenú regionálnu skládku odpadu Sirník okr. Trebišov . Objemný odpad odváža firma 2 x ročne, na základe povinnosti obce zabezpečiť zber podľa zákona o odpadoch. Zo zberného miesta sú jednotlivé komodity odpadov odvážané špecializovanými firmami oprávnenými na nakladanie s jednotlivými odpadmi na zhodnotenie/zneškodnenie.

2.3 Triedený zber odpadov

V obci Ruská bol zavedený triedený zber odpadov v roku 2006 – 2007 v súvislosti s projektom „ Regionálny systém separovaného zberu z komunálneho odpadu , podporeným z Recyklačného fondu v roku 2006. Projekt bol zameraný na materiálové zabezpečenie triedeného zberu ako napr. zabezpečenie vozidiel na zber jednotlivých komodít odpadu a zberných nádob – kontajnerov, zároveň sa zameriaval aj na informačnú kampaň pre obyvateľov.

Občania obce svoj odpad separujú. Separovaný zber sa prevádza vrecovým spôsobom a nie z plastových nádob .Separuje sa sklo, papier, pet fľaše, zmiešane plasty. Prevádza sa zber pneumatík, elektroodpad a nebezpečný odpad, ktorý sa z obce vyváža 2 x v roku z určeného miesta. Separovaný odpad prevádza firma FÚRA, s.r.o. SNP 77, Rozhanovce, s ktorou Obec Bracovce má uzatvorenú Zmluvu o poskytovaní služieb v oblasti nakladania s odpadmi. Za rok obec vyseparuje približne 12t komodít z komunálneho odpadu

2.4 Charakteristika lokalít s nezákonne umiestneným odpadom

V katastri obce bolo identifikovaných niekoľko lokalít s nezákonne uloženým odpadom. Tieto lokality sa nachádzajú v zastavanom území obce ako aj mimo zastavaného územia obce. Jedná sa hlavne o komunálny odpad, stavebný odpad bez obsahu nebezpečných zložiek. Predmetom tohto projektu je lokalita na západnej strane obce na pozemku registra KN-C s parcelným číslom 190/2, zapísaného na liste vlastníctva č. 1, katastrálneho územia Ruská, druh pozemku ostatná plocha o výmere 2 927 m² na mieste, kde v minulosti stál bytový dom so šiestimi bytovými jednotkami. Znečistený terén so zmiešaným komunálnym odpadom a drobným stavebným odpadom jasne viditeľný, počas silného vetra sa ľahšie časti odpadu uvoľňujú od skládky a sú vetrom roznášané na okolité plochy, ktoré sú obrábané a slúžia ako poľnohospodárska orná pôda, alebo ako súkromné pozemky obyvateľov obce. Zmiešaný komunálny odpad a drobný stavebný odpad je na uvedenej ploche uložený na *kôpkach* rôznej veľkosti.

Existencia doleuvedeného miesta s nezákonne umiestneným odpadom je evidovaná Okresným úradom, Odbor starostlivosti o životné prostredie v Michalovciach. Nezákonne umiestnený odpad sa nachádza na parcele v tabuľke č.1

P.č.	Číslo listu vlastníctva	Katastrálne územie	Lokalita	Typ registra a Parcela/y č.
1.	1	Ruská	Lokalita č.1	C 190/2

Projekt a jeho navrhované riešenia sú v súlade s prioritami a cieľmi štátnej environmentálnej politiky SR, ako aj Programu odpadového hospodárstva SR na rok 2016-2020 v oblasti minimalizácie vplyvu odpadov na zdravie ľudí a na životné prostredie.

Na realizáciu navrhovaných činností nie je potrebné stavebné povolenie. Obec Ruská ako príslušný stavebný úrad podľa §117 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov (stavebný zákon) týmto potvrdzuje, že skládka odpadu nachádzajúca sa na pozemkoch v tabuľke č.1 v katastrálnom území obce Ruská nie je stavbou v zmysle § 43 stavebného zákona. Z uvedeného dôvodu sa na odstránenie tejto skládky ustanovenia stavebného zákona nevzťahujú.

Lokalita č.1

Dotknutá parcela: kú. Ruská, LV č. 1, parc. č. 190/2, druh pozemku ostatná plocha.

Miesto s nezákonne umiestneným odpadom sa nachádza v západnej časti obce v bezprostrednej blízkosti ornej pôdy. Odpad sa nachádza zhrnutý do valu o rozmeroch dĺžky 35m , šírky 1m a výšky 0,6m s roztrúsenými drobnými odpadkami po okolí.. Je to prevažne zmesový komunálny odpad, stavebná suť, plasty, ošatenie a iné.

Celkový objem odpadu Lokality č.1 je 210m³ na ploche 350 m². Vzhľadom k vysokému veku nezákonnej skládky došlo k znehodnoteniu triedených komodít (papieru, plastov, skla, kovov), ktoré sa nedajú použiť na zhodnotenie. Objem odvezeného odpadu na riadenú skládku je odhadovaný na 319,7ton.

V prevažnej väčšine sa jedná o odpad intenzívne nahromadený v posledných 10 rokoch. V súčasnosti je na skládky odpad ukladajú náhodne a nárazovo nezodpovednými občanmi. Odpad je zarastený burinou a inou vegetáciou, z toho dôvodu bolo jeho celkové množstvo stanovené len vizuálnou obhliadkou. Skutočne uložené množstvo je veľmi ťažko možné odhadnúť. Odpad na skládku bol nekontrolovane ukladajú. Teleso skládky nie je nijako zabezpečené proti kontaminácii podložia. Účelom tejto činnosti je ochrana životného prostredia pred negatívnymi účinkami existujúcich skládok odpadu. Predmetná činnosť je ekologického charakteru, a rieši úpravu povrchu skládky, sanáciu skládky. Na realizáciu navrhovaných činností nie je potrebné stavebné povolenie. Obec túto skutočnosť dokladuje potvrdením príslušného úradu životného prostredia. Projekt a jeho navrhované riešenia sú v súlade s prioritami a cieľmi štátnej environmentálnej politiky SR, s jedným z hlavných cieľov Národného environmentálneho akčného programu – systematickou sanáciou a rekultiváciou priestorov skládok odpadov ohrozujúcich životné prostredie a zníženie znečistenia životného prostredia na prípustnú mieru v regiónoch a postupne v celej SR, ako aj Programu odpadového hospodárstva SR na roky 2010-2015 v oblasti minimalizácie vplyvu odpadov na zdravie ľudí a na životné prostredie.

Lokalita, jej umiestnenie, rozloha, množstvo a druh odpadu sú uvedené v nasledovnej tabuľke č.2

Tabuľka č. 2

K.ú.	Lokalita	Znečistená plocha	Objem odkopov	Objem odpadu	Prevládajúci druh odpadu
		m ²	m ³	t	
Bracovce	Lokalita č.1 p.č.190/2	350,00	210,00	319,70	Nie nebezpečné zložky komunál. odpadu (papier, plasty, sklo, kovy, stav. mat. a pod.)
spolu	Kataster obce	350,00	210,00	319,70	Nie nebezpečné zložky komunál. odpadu (papier, plasty, sklo, kovy, stav. mat. a pod.)

Spolu na lokalite sa po zbere, vytriedení a odvoze uloží na riadenú skládku približne 319,7 t nezákonne uloženého odpadu.

3. Stručný popis aktivít na odstránenie nezákonne umiestneného odpadu

Obec pri odstraňovaní nezákonne umiestneného odpadu na všetkých lokalitách zvolilo nasledovný postup:

1. Zber odpadu
2. Odvoz odpadu na riadenú skládku odpadov
3. Uloženie odpadu na riadenú skládku odpadov
4. Vytriedenie a zhodnotenie odpadov – pokiaľ relevantné
5. Úprava a sanáciu miesta do pôvodného stavu

3.1 Popis aktivít na jednotlivých lokalitách s nezákonne uloženým odpadom

Na lokalite č.1 sú plánované nasledovné aktivity:

1. Zber komunálneho odpadu 106,5t a stavebného odpadu 213,2t technikou (nakladanie na nákladne autá) v kombinácii s ručným zberom s ochrannými pomôckami.
 2. Odvoz komunálneho odpadu na najbližšiu riadenú skládku odpadov do 52km.
 3. Uloženie komunálneho odpadu na riadenú skládku odpadov v objeme 210m³.
 4. Vytriedenie a zhodnotenie odpadov – vzhľadom na staršiu skládku triedenie jednotlivých komodít sa nepredpokladá .
 5. Úprava miesta do pôvodného stavu 350m² – vyrovnanie terénu, kde sa momentálne nezákonne uložený odpad nachádza. Úprava terénu, obrobenie hrabaním a kontaminované miesto sa uvedie do pôvodného stavu.
- Počas celej doby realizácie je zhotoviteľ a jeho zamestnanci povinný dodržiavať všetky zásady BOZP a PO, ako aj všetky platné zákony a predpisy v oblasti nakladania s odpadmi a príslušné zákony Slovenskej republiky.

3.2 Súlad aktivít s POH SR, POH Košického kraja a POH obce

Aktivity projektu sú v súlade s hlavným cieľom odpadového hospodárstva SR do roku 2020, ktorým je minimalizácia negatívnych účinkov vzniku a nakladania s odpadmi na zdravie ľudí a životné prostredie, ako aj obmedzovanie využívania zdrojov a uprednostňovať praktické uplatňovanie hierarchie odpadového hospodárstva.

Cieľom odpadového hospodárstva Košického kraja do roku 2020 je minimalizácia negatívnych účinkov vzniku a nakladania s odpadmi na zdravie ľudí a životné prostredie, ako aj obmedzovanie využívania zdrojov a uprednostňovať praktické uplatňovanie hierarchie odpadového hospodárstva. Aktivity projektu sú v súlade s opatreniami na realizáciu cieľov

pri minimalizácii vplyvu na zdravie ľudí a na životné prostredie a opatreniami v oblasti stavebných a demolačných odpadov.

Obec Ruská má stanovený cieľ „ minimalizáciu negatívnych účinkov vzniku a nakladania s odpadmi na zdravie ľudí a životné prostredie, ako aj obmedzovanie využívania zdrojov a uprednostňovať praktické uplatňovanie hierarchie odpadového hospodárstva“. V rámci opatrenia na realizáciu cieľov pri minimalizácii vplyvu na zdravie ľudí a na životné prostredie si obec stanovila opatrenie znížiť množstvo čiernych skládok v katastri obce.

4. Opis budúceho využitia územia a opatrenia na elimináciu miest s nezákonne umiestneným odpadom v budúcnosti

4.1 Opis budúceho využitia územia na jednotlivých lokalitách po odstránení nezákonne uloženého odpadu

Kontaminovaná lokalita sa po sanácii uvedie do pôvodného stavu a bude sa využívať podľa pôvodného využitia územia – príprava pre výstavbu zberného dvora. Na zabránenie vzniku nových miest s nezákonne uloženým odpadom obec stanovilo nasledovné opatrenia:

- na území obce boli rozmiestnené kontajnery na šatstvo a obuv, kde obyvatelia kedykoľvek môžu umiestniť obnosené šatstvo, textílie a obuv
- na frekventované miesta vzniku nezákonne uložených odpadov sa umiestnia zákazové tabule.
- na oznamovacích tabuliach obce budú uvedené všetky oficiálne skládky komunálneho odpadu, zberné dvory a recyklačné strediská s presnou adresou a telefónnym číslom,
- plocha, z ktorej bola odstránená čierna skládka, bude označená tabuľou „ZÁKAZ SYPANIA ODPADU“, v okolí plochy bude umiestnené účinné monitorovacie zariadenie.
- upozorňovanie občanov, v prípade, že sa dozvieme o niekom, kto uskutočnil vývoz nezákonným spôsobom, komunikácia s občanmi a odhaľovanie skládok.

Nakoľko na nezákonne vytvorených skládkach sa objavuje väčšinou aj stavebný odpad, obec v súlade so schváleným novým zákonom o odpadoch č. 79/2015 Z.z. plánuje zaviesť množstvový zber drobného stavebného odpadu pre obyvateľov obce.

Obec ďalej plánuje výstavbu zberného dvora resp. zberného miesta, na ktorý dostala dotáciu, ktorý bude využívaný obyvateľmi obce na zber veľkoobjemového, drobného stavebného odpadu a jednotlivých zložiek KO (plasty, sklo, papier...) okrem odpadov s obsahom škodlivín.

5. Prínosy projektu a dopad na ďalší rozvoj regiónu

Prínosom projektu bude zlepšenie životných podmienok obyvateľov obce, zvýšenie kvality životného prostredia. Z ekonomického hľadiska bude prínosom využitie finančných prostriedkov rozpočtu obce na rozvoj obce namiesto likvidácie nezákonne uloženého odpadu. Cieľom je minimalizovať množstvá biologicky rozložiteľných odpadov ukladaných na nezákonne vytvorených skládkach alebo do nádob na zber zmesového komunálneho odpadu. Ďalej bude obec pokračovať v osвете a informovaní obyvateľov obce v oblasti nakladania s komunálnymi odpadmi, s významom triedenia a zhodnocovania odpadov a s jeho pozitívnym vplyvom na životné prostredie.

6. Záver

Sanácia a následná rekultivácia miesta s nezákonne umiestneným odpadom v katastri obce Ruská prispeje k výraznému skvalitneniu životného prostredia v obci a jej okolí. Rizikovosť riešenej lokality je daná hlavne jej bezprostrednou blízkosťou k obytnej zóne obce, keďže najbližšie rodinné domy sa nachádzajú v bezprostrednej blízkosti nezákonnej skládky.

Realizáciou projektu dôjde k odstráneniu nepríjemného zápachu šíriaceho sa z divokej skládky, k zamedzeniu množenia hlodavcov a tým aj možných nebezpečenstiev pre obyvateľstvo, k zamedzeniu rizika kontaminácie podzemných a povrchových vôd, ako aj k zamedzeniu úletu ľahkého odpadu do okolia a znečisteniu ovzdušia. Projekt rieši sanačné opatrenia pri úplnom zastavení nedovolennej skládkovej činnosti na tejto skládke. Predmetná stavba je ekologického charakteru, rieši ochranu životného prostredia pred negatívnymi účinkami unikajúcich eluátov z telesa skládky. Projekt nie je výrazne investičnou akciou. Náklady majú charakter opráv a uvedenia územia čo najviac možno do pôvodného stavu. Akcia si nevyžaduje súvisiace investície. Sanáciu a rekultiváciu miesta s nezákonne uloženým odpadom je potrebné realizovať v krátkom čase, aby sa v maximálnej miere znížil negatívny vplyv likvidácie odpadu na okolitú prírodu. Skultivovaním územia devastovaného odpadom sa vytvorí lokalita s vyšším stupňom ekologickej stability. Realizáciou tejto aktivity sa napĺňa POH SR, ochrana životného prostredia, sanácia starých environmentálnych záťaží a postupné regionálne riešenie zneškodňovania odpadu na nezabezpečených skládkach.

Je evidentné, že za pomoci dotácie sa v obci Ruská a okolia je možné zlepšiť životné prostredie a zároveň si aj ďalší občania obce a regiónu uvedomia nutnosť separácie, triedenia, a uskladňovania komunálnych a iných odpadov na miestach na to prispôbených a určených.

V Michalovciach , máj 2018

Projektant: Ing. Renáta Gorášová